

Gidon Kremer

SKANI

VELTĪJUMS TĀLIVALDIM ĶENIŅAM HOMAGE TO TĀLIVALDIS ĶENIŅŠ

Gidons Krēmers | Gidon Kremer — vijole | violin
Luka Kutzē | Luka Coetzee — čells | cello
Andrius Žlabis | Andrius Žlabys — klavieres | piano
Andrejs Osokins — klavieres | piano
Rihards Plešanovs — klavieres | piano

Kremerata Lettonica

Madara Pētersone, Zane Kalniņa — vijole | violin
Jevgēnija Frolova, Katrīna Anna Pelnēna — alts | viola
Pēteris Čirkšis, Magdalena Ceple — čells | cello
Jurijs Gavriļuks | Iurii Gavryliuk — kontrabass | double bass

Kremerata Baltica nonets | *Kremerata Baltica* Nonet

Džeralds Bidva | Džeraldas Bidva — vijole | violin
Madara Pētersone — vijole | violin
Daiņus Pesecks | Dainius Peseckas — vijole | violin
Lins Valicks | Linas Valickas — vijole | violin
Katrīna Anna Pelnēna — alts | viola
Karolis Rudoks | Karolis Rudokas — alts | viola
Kristers Šīmanis — čells | cello
Rūta Balčūte | Rūta Balčiūtė — čells | cello
Jurijs Gavriļuks | Iurii Gavryliuk — kontrabass | double bass

Kremerata Lettonica

Tālvāldis KENIŅŠ (1919–2008)

1. *Aria per corde* for string quintet (1984)

7:12

Gidon Kremer, Madara Pētersone — violin, Katrīna Anna Pelnēna — viola, Luka Coetzee — cello, Iurii Gavryliuk — double bass. Recorded at Paliesius Manor, December 2025.
Ieraksta producents Viļus Kers | Sound producer Vilius Keras

Concertino barocco “Omaggio à J. S. Bach” for two violins (1985)

11:07

2. I. *Maestoso — Vivace quasi presto*

3:14

3. II. *Adagio*

5:32

4. III. *Molto animato*

2:22

Zane Kalniņa, Madara Pētersone — violin. Recorded live at Paliesius Manor, August 2024.
Koncertieraksta producents Viļus Kers | Sound producer Vilius Keras

5. Movement IV *Allegro molto* from the Sonata for Cello and Piano (1950)

4:03

Luka Coetzee — cello, Andrius Žilabys — piano. Recorded at Paliesius Manor, December 2025.
Ieraksta producents Viļus Kers | Sound producer Vilius Keras

Piano Quartet No. 1 (1958)

19:21

6. I. *Moderato e espressivo*

7:37

7. II. *Largo sostenuto*

6:45

8. III. *Vivace e marcato*

4:59

Madara Pētersone — violin, Jevgēnija Frolova — viola, Pēteris Čirkšis — cello, Andrejs Osokins — piano.
Recorded at Latvian Radio Studio 1, August 2025.
Ieraksta producents Modris Bērziņš | Sound producer Modris Bērziņš

9. Movement II *Lento assai* from the Concerto for Violin, Cello and Strings (1965)

9:33

Gidon Kremer — violin, Luka Coetzee — cello, Kremerata Baltica Nonet. Recorded at Paliesius Manor, December 2025.
Ieraksta producents Viļus Kers | Sound producer Vilius Keras

10. *Colloquens patriae*, reflections on a theme by Imants Zemzaris (1989) 13:12

Magdalena Ceple — cello, Rihards Plešanovs — piano. Recorded at Latvian Radio Studio 1, October 2025.
Ieraksta producents Varis Kurmiņš | Sound producer Varis Kurmiņš

Quintet for Piano and Strings (1994) 17:04

Andrius Žilabys — piano, Gidon Kremer, Madara Pētersone — violin, Katrīna Anna Pelnēna — viola,
Luka Coetzee — cello

11. I. *Adagietto amabile* 2:36

12. II. *Vivacissimo* 3:51

13. III. *Lento* 3:49

14. IV. *Agitato: Doppio movimento* 1:47

15. V. *Epilogo: Andante tranquillo* 5:00

TT 79:37:41

Recorded at: Palieses castle, 2024, 2025 (1-5, 9, 11-15), Latvian Radio 1st studio, 2025 (6-8, 10)
Recording producer & sound engineer: Vilius Keras (1-5, 9, 11-15), Modris Bērziņš (6-8), Varis Kurmiņš (10)
Editing, mixing: Vilius Keras (1-5, 9, 11-15), Modris Bērziņš (6-8), Varis Kurmiņš (10)
Mastering: Mastering Vilius Keras and Aleksandra Kerienē, Baltic Mobile Recordings
Booklet text: Orests Silabriedis
English translation: Amanda Zaeska
Photos: Anna Olsen, Eliso Babuadze, Al Lapkovsky, Iurii Gavryliuk, Angie Kremer,
J. Henry Fair & Andre Harms, Arūnas Baltēnas, Jevgēnija Frolova, Jānis Porietis, Jānis Romanovskis
Design: Gundega Kalendra, raugs.eu
Executive producers: Ingrīda Zemzare, Egīls Šēfers
© © LMIC/SKANI 178, 2026
skani.lv

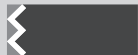
Kremerata is expressing gratitude
to David Sela for supporting this recording

LATVIJAS MŪZIKAS
INFORMĀCIJAS CENTRS

Kultūras ministrija

VALSTS
KULTŪRKAPITĀLA FONDS

Tālvāldis Ķeniņš is not only a composer but also an embodiment of the Latvian spirit and soul. In the music he composed during his many years living in exile, one can truly hear his heart and soul, which were deeply rooted in Latvia yet at the same time possessed a global breadth and a unique creative signature. It is the same with our maestro Gidon Kremer, who, having been born in Latvia, nevertheless embodies the spirit of the world in every step of his work. It is no coincidence that these two artists have come together on this album!

To keep the Kremerata Baltica chamber orchestra active during the Covid-19 pandemic, Kremer established a new ensemble consisting entirely of musicians from Latvia, which he named Kremerata Lettonica. Kremerata Baltica has always maintained a tradition of playing as chamber musicians within an orchestral setting, but starting in 2020 as Lettonica, we became exactly that – true chamber musicians – and a dedication to chamber music became the ensemble's primary focus.

I clearly remember the sense of discovery and joy I felt in regard to Tālvāldis Ķeniņš's music after our first rehearsal for *Concertino barocco "Omaggio à J. S. Bach"* for two violins. I had pulled the sheet music for the duet from an obscure shelf in the library. And this joy continued to grow with every concert in which we performed the piece, feeling the connection with the audience. It gave us the conviction that Ķeniņš's music reaches into all our hearts.

And what a thrill to continue exploring this unique voice in Ķeniņš's chamber music! From his duets to works including the piano, each one is a gem in its own right but also allows us to experience the spirit of its era. His music is like a kaleidoscope – it contains many different colours, yet those colours resonate organically with each another, no matter which way the kaleidoscope is turned.

On the album, this kaleidoscope is joined by three outstanding Baltic pianists: Andrius Žlabys from Lithuania, and Andrejs Osokins and Rihards Plešānovs from Latvia. In Ķeniņš's scores, each finds his own distinctive voice.

I am particularly drawn to the slow movements in Ķeniņš's works. In them, time seems to stand still, and this moment allows the soul to fill with something otherworldly and higher than ourselves.

The path to this highly diverse recording was not easy, but neither is Ķeniņš's music nor life itself. How striking is the slow movement of the double concerto, with its sense of inescapable fate, embodied alongside Kremer by Canadian cellist Luka Coetzee. The depth of her instrument's timbre reveals the innermost layers of the composition. Or the poignant yet uplifting slow movement of the *Concertino barocco*, which sounds like solitary voices echoing from Gaiziņkalns to Zilais kalns (two prominent hills in Latvia) at dawn on Midsummer's Day. It seems that these feelings of Latvia dwelled deep in Ķeniņš's heart, even as he lived his life in Canada.

For the musicians of Kremerata, both Lettonica and Baltica, it is a special joy to discover these many colours, feelings and moods and to do so specifically through chamber music. We are deeply grateful to Ķeniņš for his dedication to fostering this genre in Latvia. This music is a treasure for all of us, and it stands on a pedestal equal to that of Latvian choral and symphonic music.

May every listener discover a piece of their soul in it!

Kremerata Baltica has always been driven by a spirit of adventure, and even as we approach our thirtieth anniversary in 2027, the orchestra remains as youthful and devoted to music as it was when I launched this project in 1997.

In addition to a fresh and innovative approach to the classical and Romantic repertoire, one of the most important creative driving forces behind Kremerata Baltica has always been a desire to discover forgotten, underappreciated and very recently composed music.

Most of my personal and our shared explorations have been preserved in recordings. The Kremerata discography includes many albums that have been highly praised by music aficionados and have received nominations and awards, including Grammy and Echo Klassik awards.

Two significant and stylistically distinct composers hold a special place in our discography: Astor Piazzolla and Mieczysław Weinberg, both of whom were true discoveries for us. I would also like to mention a series of unexpected albums we have recorded in recent years featuring the music of Viktor Kalabis, Miłosz Magin and many Baltic composers, including Pēteris Vasks, Arvo Pärt, Raminta Šerkšnytė, Georgs Pelēcis, Andrius Žlabys and Giedrius Kuprevičius.

Our newest album is dedicated to Tālavaldis Keniņš, a notable Latvian-born composer who is one of the few Baltic composers who, having become a Canadian citizen, enjoyed international recognition and continues to merit much wider appreciation. His music demonstrates a unique combination of classical thinking and the stylistics and techniques of contemporary music. It is precisely this synthesis that makes his personal musical signature so special.

By recording several works of chamber music together with the outstanding soloists of Kremerata Baltica and musicians who share the spirit of the Kremerata musical family, we have succeeded in creating a truly special album. Among our guests is Canadian cellist Luka Coetzee, who is one of the brightest talents of the new generation, and U.S.-based Lithuanian pianist Andrius Žlabys, who is a long-time collaborator of Kremerata Baltica.

I hope this album, in the creation of which I myself have participated, will enchant and inspire many listeners. But enough said – I wish you an exciting journey into the world of this music!

Gidon Kremer

TĀLIVALDIS ĶEŅIŅŠ

Tālvāldis ĶEŅIŅŠ is one of the most prominent Latvian composers – a stark, vital, technically virtuosic master of form and content with a Baroque and Neo-Romantic sensibility. He was born in Latvia, studied in France, and lived in Canada from the end of the Second World War until his death.

Ķeņiņš is one of Canada's most frequently performed composers. A long-time lecturer in the University of Toronto's Faculty of Music, he became a professor in 1973. Ķeņiņš was active in the Canadian League of Composers, serving as its president for two years. He also participated in radio broadcasts and served on the jury of countless competitions. Ķeņiņš's contributions are both academic and practical, a fact recognised by the university administration and the Canadian government.

Ķeņiņš's oeuvre consists mainly of instrumental music – eight symphonies, symphonic miniatures, more than ten instrumental concerti, an impressive series of works for chamber ensembles, piano and organ – but it also includes solo and choral songs, three cantatas and an oratorio.

The prevailing opinion tends to do a disservice to the contributions of this highly talented individual. His music is said to be too rational, too dry and mechanical; yes, there are occasional lyrical passages, but they are merely pro forma. Perhaps the reason for such a judgment lies in a failure to listen. The genesis of Ķeņiņš's music is so unique that, combined with his own personal character, it yields almost indescribable results, and this is meant literally, for perhaps only Verlaine or Mallarmé could find the right words to translate the metaphysical beauty of Ķeņiņš's music into verbal form. In this selection of works by Ķeņiņš, curated by the musicians of Kremerata Baltica, we encounter this beauty and mastery in vivid, original and unique progression.

...

Ķeņiņš's father, Atis Ķeņiņš (1874–1961), was a poet of the Neo-Romantic school and a passionate, astute politician. His mother was the prominent social activist Anna Rūmane-Ķeņiņa (1877–1950). After 25 years of marriage, his parents divorced, and Ķeņiņš and his three brothers were raised by their well-to-do mother in a twelve-room apartment. Travelling was a family tradition, and by the age of ten, Ķeņiņš had already explored nearly half of Paris on a bicycle.

The boy loved opera and was frequently taken to performances. He was also vocally gifted "à la Galli-Curci", as he himself later joked. As an adult, however, Ķeņiņš did not care for the opera genre, but the opera melodies he had heard in childhood and Schubert's "Die drei Schwestern" left their mark. Ķeņiņš did not take a liking to the violin gifted to him by the industrialist, philanthropist and luthier Augusts Dombrovskis, and music lessons with the composer and pianist Lūcija Garūta bored him. At the age of 13, he began studying at a lyceum in Menton and later in Grenoble, where he received very high marks in various subjects. At the same time, with significantly greater interest than in Riga, he studied the works of Mendelssohn, Chopin and even Bach and, inspired by a Russian émigré named Monsieur Miller, broadened his horizons in regard to other Romantic composers. According to the eminent musicologist Valentīns Bērzkālis, Ķeņiņš himself would later mention that it was precisely during this period that his affinity for Romanticism took root.

At the age of twenty, Ķeņiņš returned to Latvia, worked briefly as a civil servant in the State Statistics Bureau, received a reprimand from Garūta for his sloppy piano technique, and plucked up the courage to apply to the music theory class at the local conservatoire. His mother put on her best silver-fox fur and went to speak with rector Jāzeps Vītols, but he refused to accept Ķeņiņš into his class. "If [Ādolfs] Ābele takes him, then so be it," he concluded. Ābele did indeed accept Ķeņiņš as a student, and in the end, the young man learned much from the taciturn, sarcastic Ābele as well as from Pēteris Barisons and from his compulsory piano lessons with Arvīds Žilinskis.

...

At the end of the Second World War, Ķeņiņš was conscripted into the German army and his studies remained unfinished. He was forced to leave Latvia and during the hostilities, he served as an army organist. The Soviet authorities had already arrested his father in 1940 and deported him to eastern Russia. Ķeņiņš and his mother had planned to reunite in Berlin at the end of the war, but this did not happen, as his mother fell ill and returned to occupied Latvia. Ultimately, Ķeņiņš became one of approximately 180,000 members of the Latvian intelligentsia who, expecting only a temporary departure from Latvia, did not return to their native land for many decades. The war and the forced necessity of fleeing his homeland became permanently ingrained in the composer's lifeblood: "The resolve was already there in the hell of Pomerania: if I can make it out of there alive, then definitely on to Paris, no matter what becomes of me."

In Paris, Ķeņiņš studied composition under Tony Aubin, theory under Simone Plé-Caussade and analysis under Olivier Messiaen. Upon completing his studies, Aubin gave him a photograph with the inscription "To Tālvāldis, who is both my son and my brother." Ķeņiņš remembers Plé-Caussade as a true Parisian, with a slightly severe demeanour but a wonderful heart. These three exceptional instructors served as the primary driving force behind a crucial shift in Ķeņiņš's musical thinking.

...

His schooling in Grenoble and studies in Paris cemented in Ķeņiņš's creative style a Cartesian approach to work; namely, only that which is constructed as logically and rationally as possible can be considered genuine and valuable. Laconicism became Ķeņiņš's motto, yet at his core he was a Latvian composer, not a French one.

At the age of thirty, Ķeņiņš stated in an interview: "Working alongside some exceptionally gifted young Romanian and Hungarian composers, I have observed that, upon coming into contact with French methods, the national element in the art of these two nations seems to gain a new foundation, new rights and confirmation of its existence. My conviction is that I will be no exception."

But, in his works built on rational foundations, Ķeņiņš rarely remains merely at the level of sonic play (though there are examples of this as well). For the listener, it is almost always worth reflecting a bit on which realms of life, memory, imagination and emotion the composer has touched upon in the specific work.

In the programme notes for one of his chamber works, Ķeņiņš wrote: "In my music, the listener can hear whatever they wish: nature with its eternal change and omnipotence; my personal feelings, both when my soul is at peace and when my spirit is in turmoil, regarding the profound experience of human destinies; and also the tragic vicissitudes, unrest

and worries of our people. Perhaps no one can fully define or explain this creative process. As [Pierre] Boulez said of a completely different kind of music: in the beginning there is darkness and shadows; then clarity, structure and details emerge; and finally...a return to darkness, for in the end no one can explain the deepest, most soulful meaning, the essence, of a musical work.”

...

As a person, Ķeniņš could perhaps be stern and direct in his speech, yet he was also warm-hearted. He valued his family greatly: his wonderful wife, Valda, whom he had met in Paris, and their two sons. Ever since his time in Grenoble, Ķeniņš had enjoyed downhill skiing. He played tennis, was an avid hockey fan, enjoyed travelling, was fascinated by high-speed train schedules, enjoyed solving bridge puzzles and watched old French films. But his main “hobby” was composing.

Ķeniņš considered chamber music his favourite form. Descriptions of his musical language include the terms “contemporary romantic” and “conservative modernist”. The New Grove Dictionary of Music and Musicians notes the clarity of structure in his compositions and his masterful use of counterpoint. In her comprehensive book on Ķeniņš, titled *Starp divām pasaulēm* (Between two worlds), the distinguished Latvian music historian Ingrida Zemzare offers a compelling analysis of his love of the fugue and the concertante principle.

Ķeniņš was highly regarded in Canada, as evidenced by the countless tributes that appeared in newspapers and online following his death. He deserves greater recognition in Latvia; his significance has not yet been fully grasped and his legacy remains insufficiently illuminated in his native land. But most importantly, Ķeniņš’s music is timeless.

This album offers a glimpse into the entire creative journey of Tālvāldis Ķeniņš, from one of his earliest works (*Sonata for Cello and Piano*, 1950) to one of his last (*Quintet for Piano and Strings*, 1994).

Aria per corde premiered on 29 April 1984 at St. John’s Church in Toronto, performed by a group of musicians under the musical direction of violist Arturs Jansons, who is an active promoter of musical life and a close friend of the composer’s son, cellist Juris Ķeniņš.

In 1984, the *Aria* was performed by a quintet in which Jansons appears to have been the only compatriot of Ķeniņš, and it is precisely this version, rather than the version for string orchestra, that is included on this album. In the quite sombre, infinity-tinged cantilena, one can discern echoes of France, perhaps most notably of Arthur Honegger. A similar mood and tendency toward related gestures from the sixth minute until the end of the composition present a beauty not typical of the 1980s.

With the voice of singer Vilma Indra Vītola in mind, Ķeniņš added the canonical *Agnus Dei* text to the *Aria* for the 1996 Latvian Song Festival in Toronto. Judging by the score, however, the vocal line appears unnecessarily tacked on.

The work is dedicated to Arturs Jansons.

Concertino barocco “Omaggio à J. S. Bach” is Ķeniņš’s declaration of love for Johann Sebastian Bach, who, in Ķeniņš’s own words, had been his greatest teacher since his early years. The music collection Ķeniņš had amassed in his home contained a vast number of recordings of Bach’s music, and it is no wonder that Ķeniņš’s music features so much polyphony: fugues, fugatos, canons. Upon graduating from the Latvian Conservatoire, Ķeniņš received a 5+ (on a five-point scale) for his fugue, which was the highest mark that the patriarch of Latvian music Jāzeps Vītols had ever given to a student in this discipline.

This tribute to Bach is dedicated to two students of David Oistrakh: Latvian-born violinist Ruta Krumoviča, a faculty member at the Stetson University School of Music, and her husband Alvaro Gomez, a Chilean violinist and concertmaster of several orchestras whom Krumoviča met while studying in Moscow.

The **Sonata for Cello and Piano**, the final movement of which can be perceived as an organic continuation of the Bach-like violin duet, is one of the first works that Ķeniņš acknowledged as truly his own in the sense that, having been influenced by the Parisian masters, he no longer wrote old music à la César Franck, as he had at the beginning of his studies.

The public premiere of the sonata, which won a prize at the Paris Conservatory’s spring competition, took place on 12 July 1950 at the Salle Gaveau in Paris; it was performed by the eminent cellist Maurice Gendron and the distinguished pianist Geneviève Joy, who was the wife of Henri Dutilleux. In an extensive essay on Ķeniņš in the 1970 issue of the *Latvju Mūzika* journal, Valentīns Bērzkalns noted: “Both compositions attracted the attention of the Paris press, and the cello sonata was soon also broadcast on the radio and performed at a UNESCO concert in early 1951.”

The **Piano Quartet No. 1** is closely linked to the Latvian diaspora phenomenon of including concerts of newly composed music in the programmes of Song Festivals held outside of Latvia. In 1944, approximately 180,000 residents had fled the return of Soviet occupying forces to Latvia. Most of these people had chosen the sea route to Gotland or Germany or the overland route to Germany. About 150,000 of these Latvians remained in exile, eventually settling in Germany, the United Kingdom, Sweden, the United States, Canada, Australia and elsewhere. As part of the effort to not lose their Latvian identity and spirit abroad, soon after the Second World War they took the first steps toward establishing and maintaining the Song Festival tradition, which had originated in their native land in 1873. Still today, Song Festivals remain a vital boost to national consciousness for Latvians, and in exile this tradition held just as much significance as it did in Soviet-occupied Latvia.

In 1961, violinist Viktors Ziedonis wrote in the Canadian-Latvian newspaper *Latvija Amerikā*: “The concert of new works during the Song Festival has become an irreplaceable component and an undeniable manifestation of our culture. These festivals provide an impetus to our composers, encouraging them to compose new works. The first proponent of this event was [the modernist composer and close friend of Ķeniņš] Alberts Jērums, who succeeded in organising an evening of new works as part of the 1949 Song Festival in England. This idea grew in scope, and, while the central event of the Song Festival remains the massed choir concert, from a purely musical standpoint, the ‘evening of new works’ takes centre stage.”

As reported in the press, Ķeniņš’s Piano Quartet No. 1 was the highlight of the concert of new works at the Second

All-Latvian Song Festival in the United States. The concert took place on 4 July 1958 at Town Hall in New York City, performed by violinist Norma Auziņa, violist Anna Baraka, cellist Ingus Nāruns and pianist Anatolijs Bērzkalns.

The **Concerto for Violin, Cello and Strings** is also the result of a Song Festival concert of newly composed music, which took place on 30 May 1965 at Massey Hall in Toronto. This was the Fourth Canadian Latvian Song Festival. The soloists were U.S.-born Latvian violinist Norma Auziņa and her husband, Ronald Leonard, who went on to serve as the principal cellist with the Los Angeles Philharmonic for a quarter of a century. Accompanying the duo, which earned critical acclaim, were musicians from the Toronto Symphony Orchestra under the baton of the witty composer and superb conductor Jānis Kalniņš.

The double concerto is a characteristic example of Ķeniņš's oeuvre in that it employs the concertante principle, in which dialogue is paramount. Reviewer Imants Sakss wrote in the *Londonas Avīze* newspaper: "The concerto is structured in a form popular in the seventeenth century but clothed in the musical ideas and approach of the present day. [...] Alongside the solo instruments, the orchestra is also granted independence in the development of the mutual musical dialogue. [...] Having examined the score and listened to the music in a precise performance, we can rightly attest that we have been presented with a composition worthy of greater attention, in which the composer has limited himself in terms of instrumental means of expression yet the musical thought delves into the depths – into an inner vision that defies description. This is particularly evident in the second, slow movement." It is precisely this intensely dramatic yet ultimately almost transcendental movement that the musicians of Kremerata Baltica have selected for this album.

Colloquens patriae is a dialogue between two composers living in different countries. For Ķeniņš, who lived in exile, Latvia was first and foremost a mythical land associated with his parents, and, like any mythical land, it did not exist in reality. When he visited Latvia for the first time after many years abroad, he was already seventy years old and, in his own words, unable to truly reconcile his memories with what he saw around him.

But Ķeniņš had already previously engaged in dialogue with his native land. When Latvia was still under Soviet rule, he wrote a violin sonata for his friend Indulis Dālmanis but dedicated it simply "For I. D." so that no one would get into trouble. After the National Awakening of the late 1980s and early 90s, Ķeniņš engaged in a longer correspondence with Pēteris Plakidis and referred to him as his closest kindred spirit among the composers in his native land. Indeed, the two men shared an affinity in their musical thinking, perfectionism, technical mastery and intellectual playfulness.

At the very height of the Awakening, however, Ķeniņš had written a melodious letter to the composer and music critic Imants Zemzaris, and for a time they enjoyed a lively correspondence. The title of Ķeniņš's musical letter to Zemzaris is *Colloquens patriae*, and in it the Canadian composer borrows the entire first movement of the Latvian composer's 1977 piano diptych titled *Patiesība* (Truth).

The piece is dedicated to Ķeniņš's son, the cellist Juris Ķeniņš, who premiered the work together with his father. With his characteristic sense of humour, Juris remarked that while the premiere wasn't particularly successful, it was deeply emotional.

The album concludes with one of the most beautiful compositions by Ķeniņš for chamber ensemble, the **Quintet for Piano and Strings**. It is dedicated to the Riga-born, Chile-based pianist Armands Ābols, "the winner of the Santiago and Barcelona International Piano Competitions", as the composer himself wrote, having highly praised Ābols's

interpretations. It is worth quoting Ķeņiņš's dedication in full: "I dedicate this composition to my young friend Armands Ābols: may the words of the great French poet Paul Verlaine always be present in your soul: *MUSIQUE AVANT TOUT!* (Music above all!) – never stray from this. Sincerely, the composer."

The quintet was commissioned by the Ontario Arts Council in honour of Ķeņiņš's seventy-fifth birthday. Also taking part in the celebration was the Toronto Latvian Concert Association, which Ķeņiņš helped found and chaired for its first seven years. The premiere of the quintet took place on 23 March 1994 at the St. Lawrence Centre for the Arts in Toronto, with the Toronto Latvian Concert Association celebrating its thirty-fifth anniversary on that same day. Ķeņiņš himself played the piano part and was joined by violinists Gerard Kantarjian and David McFadden, violist Arturs Jansons and cellist Thomas Miller.

Classical music lovers will, of course, recognise the opening bars of the Prelude from Johann Sebastian Bach's Cello Suite No. 1 in G Major at the beginning of the fifth movement. But it is also worth noting that the composer's performance notes specify that the cellist should play the first five bars "à la Casals".

The Latvian premiere of the quintet took place in late spring 1994 in the Great Hall of the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music during a concert featuring works by Ķeņiņš. Of course, Armands Ābols was at the piano, and with him were violinists Sandis Šteinbergs and Jurijs Savkins, violist Ilze Kļava and cellist Reinis Birznieks. A Canadian colleague dubbed the work Ķeņiņš's "Farewell Sonata", but the Riga premiere was so full of life that Ķeņiņš decided to give his "Farewell Sonata" some more thought in the future. In the second half of the 1990s, he composed Schumann Paraphrases and Fugue (another tribute to Ābols) and the Trio for violin, French horn and piano. Despite a struggle with depression, through immense effort and strict artistic discipline he composed the Viola Sonata and the Viola Concerto, and then silence.

The quintet is fascinating. Even when studying the score, it is not entirely clear how Ķeņiņš achieved this magical sense of a threshold, which Andrius Žilabys, Gidon Kremer, Madara Pētersone, Katrīna Anna Pelnēna and Luka Coetzee have captured so sensitively and precisely.

This entire album – both the music and the performances – is something worth returning to again and again.

The unique status of the **Kremerata Baltica** ensemble is aptly described by the orchestra's executive director, the distinguished musicologist Ingrida Zemzare: "Kremerata Baltica is a constant enigma in the music industry, because there's nothing like it anywhere else. Using mythological comparisons, one could say that Kremerata Baltica is as mysterious as a sphinx, as contradictory a creature as a centaur, and as capable of constantly renewing itself as a phoenix. Or, even more dramatically, it strives for artistic perfection like Icarus flying toward the sun. Aware of the danger such a flight poses, the ensemble nevertheless savours it exactly for what it is."

Founded in 1997 on Gidon Kremer's initiative, the orchestra features musicians from the three Baltic states: Estonia, Latvia and Lithuania. The orchestra gives around 500 concerts a year, organises an annual festival, performs in the finest concert

halls around the globe and collaborates with the world's most outstanding soloists and ensembles. Kremerata Baltica has performed more than 1000 concerts in 600 cities in 50 countries. Arvo Pärt, Giya Kancheli, Pēteris Vasks, Leonid Desyatnikov, Georgs Pelēcis, Arturs Maskats, and many other distinguished composers have dedicated new works to the orchestra.

Kremerata Baltica's recordings have won Grammy, Echo Klassik and Gramophone awards.

Zemzare adds: "Kremerata Baltica is Baltic excellence in its purest form." This album is a vivid testament to that statement.

Kremerata Lettonica is an offshoot of Kremerata Baltica and consists of Latvian musicians from the Kremerata Baltica chamber orchestra. The ensemble was formed during the Covid-19 pandemic in 2020, when international collaboration was not possible. Its first independent concerts took place that same summer, and the musicians made the ensemble public at the year-end concert at the "Gors, Embassy of Latvia" Concert Hall.

The ensemble balances a dedication to classical masterpieces with a commitment to musical exploration. It actively seeks out rare and previously undiscovered scores and also commissions new works dedicated specifically to Kremerata Lettonica.

In addition to touring in Canada, Kremerata Lettonica has performed at the Ansbach Bach Festival, the Beethoven House in Bonn, the Elbphilharmonie, Shostakovich Days in Gohrlich and the Lockenhaus Festival. It also enjoys close collaborations with Elina Endzele, Andrei Pushkarev, Andrejs Osokins, Georgijs Osokins, Lucas Debargue and Mario Brunello.

Kremerata Lettonica is featured on the album PPP – *Plakidis, Pētersons, Pelēcis* (released by the *Skani* label), which won the "Zelta Mikrofons" (Golden Microphone) Latvian Music Recording Industry Award for best classical music recording.

Gidon Kremer is one of the most compelling and artistically powerful figures of our time, not only as a musician but also as a shaper of the musical landscape. In his youth, he won several major international competitions. Over the past half century, he has performed in all of the world's major concert halls and has collaborated with nearly all of the most renowned European and North American orchestras and conductors.

Kremer's repertoire is unusually broad and surprisingly diverse: it includes classical and Romantic works for violin as well as contemporary music. His work is closely associated with the composers Alfred Schnittke, Arvo Pärt, Giya Kancheli, Sofia Gubaidulina, Valentin Silvestrov, Luigi Nono, Edison Denisov, Aribert Reimann, Pēteris Vasks, John Adams, Viktor Kisin, Michael Nyman, Philip Glass, Leonid Desyatnikov and Astor Piazzolla, among others. Kremer has also made an enormous contribution to promoting the works of Mieczysław Weinberg and his childhood friend and schoolmate Georgs Pelēcis.

Kremer has recorded and released more than 120 albums, several of which have won prestigious awards for their unique interpretations. In 2016, he received the Praemium Imperiale award from the Japan Art Association, which is often referred to as the Nobel Prize of music.

Kremer is the author of several books, which have been translated into multiple languages and offer a deep insight into this master's inner world and artistic persona.

Kremer plays a 1641 violin by Nicola Amati.

Violinist **Madara Pētersone** is an acclaimed soloist, international competition laureate and dedicated chamber musician – a discipline she views as the cornerstone of her creative work. She has been a member of Kremerata Baltica since 2012 and is currently the orchestra's second concertmaster. She also serves as the artistic director of Kremerata Lettonica and was the primary initiator behind this album of chamber music by Tālvivaldis Ķeniņš.

Pētersone has performed at the Menuhin Festival in Gstaad, the Weingarten Festival at Vienna's Musikverein, the Lockenhaus Festival, Shostakovich Days in Gohrlich, Festivala in Norway, the Lausitz Festival in Germany and the Martha Argerich festivals in Hamburg and Buenos Aires as well as open-air concerts in the Dolomites (I Suoni delle Dolomiti) and regular chamber music programmes in Latvia.

Pētersone and Gidon Kremer have performed together as a duo since 2014. In 2021, the record label *Accentus Music* released their joint album featuring Mieczysław Weinberg's Sonata for Two Violins.

Violinist **Zane Kalniņa** has been a member of Kremerata Baltica since 2017. She also enjoys performing as a guest artist with various other chamber ensembles and symphony orchestras. In addition to performances throughout her native Latvia, she has appeared on stages in Denmark, Canada, Switzerland, Hungary, Germany and beyond.

Jevgēnija Frolova has served as the principal violist of Kremerata Baltica under the baton of Gidon Kremer since 2019 and has been performing as a guest musician with the Danish Chamber Orchestra under the direction of Adam Fischer since 2021. As a member of Trio Baltia, chamber music plays an important role in Frolova's artistic work. She has performed at the Salzburg Festival, Festival Loisiarte, Kammermusik im MuTh and the chamber music series of the Danish Radio Symphony Orchestra. She has also given concerts with the string quintet and nonet of Kremerata Lettonica. Frolova has played with the Musica Vitae chamber orchestra in Sweden, the Copenhagen Philharmonic Orchestra, the Danish National Symphony Orchestra and the Iceland Symphony Orchestra.

Violist **Katrīna Anna Pelnēna** has been a member of Kremerata Baltica since 2022, and as both an orchestral musician and a chamber musician with this ensemble, she has performed at the Lockenhaus Festival, the Seoul Arts Centre, the National Theatre and National Concert Hall in Taipei and countless concert halls across Europe. In 2023, Pelnēna joined the viola section of the Finnish Radio Symphony Orchestra. She plays an 1865 viola by Felice Guadagnini, generously loaned by the Finnish Cultural Foundation.

Cellist **Magdalena Ceple** has been a member of Kremerata Baltica since the 2021–2022 season. In recent years, her passion has turned to Baroque music; she studies Baroque cello at the University of Music and Performing Arts Munich and performs with the Baroque Academy of the Munich Court Chapel (Hofkapelle) under the baton of Rüdiger Lotter. Ceple's repertoire is exceptionally broad, ranging from classical to contemporary music and jazz. She is an active performer of new music with the Zerkalo String Quartet, and in 2020, she recorded György Kurtág's music for solo cello for Deutschlandradio. She frequently performs with pianist Yelizaveta Vasilyeva and enjoys participating in interdisciplinary projects.

Cellist **Luka Coetzee** is a Canadian-South African cellist who has quickly emerged as one of the most prominent artists of her generation. She gained international recognition in 2024 when, at the age of eighteen, she became the youngest and first Canadian to win the International Paulo Cello Competition in Helsinki. She has also won several other competitions and received the Frans Helmerson Promotional Award at the Kronberg Academy. In 2025, the Canadian broadcaster CBC included Coetzee on its “30 Under 30” list as one of the country’s most compelling young musicians.

As a soloist, Coetzee performs with orchestras in Europe, North America and Africa. The 2026–2027 season will feature major performances with the Toronto Symphony Orchestra, the Quebec Symphony Orchestra, the Gürzenich Orchestra Cologne, the Orquesta de Córdoba and Kremerata Baltica. She also performs worldwide as a chamber musician.

A milestone of Coetzee’s career thus far has been her recording with the outstanding LGT Young Soloists string ensemble and Grammy Award-winning sound engineer Christoph Classen. Released by the Naxos label, this album features her rendition of Ludwig van Beethoven’s Cello Sonata No. 3 in A Major, which received widespread international acclaim and reached No. 1 on the Apple Music Classical charts in more than forty countries.

Coetzee plays a 1712–15 instrument by Giuseppe Guarneri, with a bow made by François Nicolas Voirin.

Cellist **Pēteris Čīrkšis** has been a member of Kremerata Baltica since the orchestra’s founding in 1997. He also serves as the principal cellist of the Latvian National Opera Orchestra. He is an active chamber musician and a former member of the distinguished Euphonia String Quartet.

Double bassist **Iurii Gavryliuk** has been a member of Kremerata Baltica since 2015. He is a passionate chamber musician who has performed in more than fifty countries, appearing in the finest concert halls and international festivals. In addition to performing with Kremerata Baltica, he collaborates as a guest principal double bassist with the Amsterdam Sinfonietta, O/Modernt and Sinfonietta Rīga. He has performed chamber music at festivals including Kronberg, Lockenhaus, I Suoni delle Dolomiti, and Dzintari in Latvia.

Pianist **Andrius Žlabys** began his international career in 2012 at the Salzburg Festival, performing Mozart’s Piano Concerto No. 21, K. 467, with the Gustav Mahler Youth Orchestra under the baton of conductor Mirga Gražinytė-Tyla. He has performed in the Avery Fisher Hall at Lincoln Center, at Carnegie Hall, The Phillips Collection, Teatro Colón in Buenos Aires, the Concertgebouw in Amsterdam, Wigmore Hall in London, the Musikverein in Vienna and Suntory Hall in Tokyo. He is a frequent guest at the world’s most prestigious music festivals, including the Salzburg Festival, the Lockenhaus Chamber Music Festival, the Menuhin Festival Gstaad and the Caramoor Festival, where he performs with Kremerata Baltica. He has toured Europe, Japan, South America and the United States performing with Gidon Kremer.

In 2003, Žlabys was nominated for a Grammy Award for his recording of George Enescu’s Piano Quintet with Kremer and Kremerata Baltica. Žlabys is a versatile pianist with a very broad repertoire; he frequently performs contemporary music and commissions new works, yet the music of Johann Sebastian Bach occupies an equally important place in his concert programmes.

Pianist **Andrejs Osokins** received the Latvian Grand Music Award in 2008 for best debut. He is also the winner of several international competitions and has performed in Ireland, the United Kingdom, Germany, Belgium, Italy and beyond. He has performed with the Belgian National Orchestra, the Radio France Philharmonic Orchestra, The Hallé Symphony Orchestra, the National Symphony Orchestra Ireland and the Qatar Philharmonic Orchestra, collaborating with conductors such as Mark Elder, Marin Alsop, Bojan Videnoff, James Judd, Yuri Simonov, Vladimir Fedoseyev and others. He regularly performs in Latvia and premieres works by Latvian composers. Since 2015, Osokins has organised "Osokin dynasty" concerts, which are particularly beloved by audiences and also feature his father, Sergejs Osokins, and brother, Georgijs Osokins. He has established a foundation to provide support to Ukraine, with a special focus on musically gifted children.

Pianist **Rihards Plešanovs** is a soloist, chamber musician and piano teacher. He is a member of the Quadra Piano Quartet and a passionate interpreter of contemporary music. As a soloist, he has performed with Kremerata Baltica, Sinfonietta Rīga, the Liepāja Symphony Orchestra and the Latvian National Symphony Orchestra; he has also participated in the Sansuļi Festival in Aknīste, the LNSO Summer Festival "Vasarnīca", the Cēsis Art Festival and other events. He collaborates with the Latvian Radio Choir and has given solo concerts in Switzerland, Italy, France, the Netherlands and Portugal. He has premiered new works by Jēkabs Jančevskis, Anitra Tumševica, Linda Leimane and other Latvian composers and regularly records music for theatre productions and films. Plešanovs frequently performs with saxophonist Kārlis Auziņš, vibraphonist Jānis Fedotovs, double bassist Oskars Bokanovs, baritone Armands Siliņš-Bergmanis and other artists.

Madara Pētersone

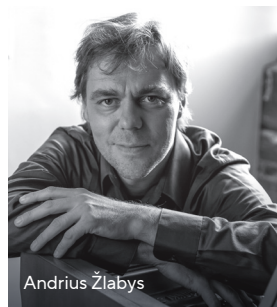
Iurii Gavryliuk

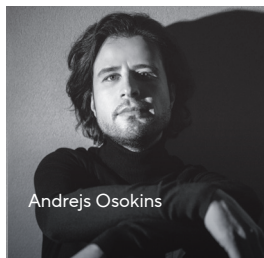
Jevgēnija Frolova

Magdalena Ceple

Andrius Žlabys

“Tālivaldis Ķeniņš ir ne tikai komponists, bet arī latviešu gara un dvēseles iemiesotājs. Daudzajos trimdas gados sarakstītajā mūzikā dzirdama viņa dvēsele un sirds, kura jūtami sakņojas Latvijā, bet tajā pašā laikā tai piemīt pasaules plašums un unikāls autora rokraksts. Gluži kā mūsu maestro Gidons Krēmers, kurš, būdams dzimis Latvijā, savā darbībā ik uz soļa iemieso pasaules elpu. Ne velti šie divi mākslinieki satiekas!

Pandēmijas laikā, lai saglabātu kamerorķestra *Kremerata Baltica* darbību, Gidonam radās ideja no Latvijas mūziķiem izveidot jaunu ansambli — *Kremerata Lettonica*. Lai gan *Kremerata Baltica* tradīcija vienmēr bijusi orķestri spēlēt kā kameramūziķiem, sākot ar 2020. gadu, *Lettonica* mēs tieši par tādiem kļuvām — kameramūzika un aizrašanās ar to nonāca ansambļa uzmanības lokā.

Labi atceros to atklājuma un prieka sajūtu, kas radās pret Tālivalda Ķeniņa mūziku pēc pirmā mēģinājuma darbam *Concertino barocco “Omaggio à J. S. Bach”* divām vijolēm. Dueta notis izcēlu no bibliotēkas tālā plauktā. Un šis prieks turpināja augt ar katru koncertu, kurā spēlējām šo darbu, jūtot mijiedarbību ar publiku. Tas deva pārliecību, ka Ķeniņa mūzika sniedzas līdz mūsu visu sirdīm.

Cik aizraujoši šo rokrakstu turpināt iepazīt Tālivalda kameramūzikā! No duetiēm līdz darbiem ar klavierēm: katrs no tiem ir pērle, bet arī ļauj mums iepazīt tālaika garu. Viņa mūzika ir gluži kā kaleidoskops — tajā ir daudz un dažādu krāsu, bet tās organiski rezonē cita ar citu, neatkarīgi no tā, kādā virzienā kaleidoskops tiek griezts.

Šim kaleidoskopam albumā pievienojas trīs izcili Baltijas pianisti: lietuvietis Andrius Žlabis un latvieši Andrejs Osokins un Rihards Plešanovs. Ķeniņa partitūrās katrs atrod sevi unikālā veidā.

Mani īpaši uzrunā Tālivalda darbu lēnās daļas — tajās laiks šķiet apstājies, un šis mirklis ļauj piepildīt dvēseli ar ko pārpasaulīgu un augstāku par mums.

Ceļš uz šo tik daudzveidīgo ierakstu nebija viegls, bet viegla nav arī Tālivalda mūzika un dzīve pati. Cik iespaidīga ir Dubultkoncerta lēnā daļa ar likteņa nolemtības raksturu, kuru līdzās Gidonam iemieso kanādiešu čelliste Luka Kutzē. Viņas čella tembra dziļums ļauj atklāt skaņdarba visdziļākos slāņus. Vai arī gaiši smeldzīgā *Concertino barocco* lēnā daļa — tā skan gluži kā vientuļais balss Jāņu rītausmā, sasaucoties no Gaiziņkalna līdz Zilajam kalnam. Šķiet, Tālivaldim šīs Latvijas sajūtas mājaja dziļi sirdī, pat vadot dzīvi Kanādā.

Kremerata mūziķiem — gan *Lettonica*, gan *Baltica* — tas ir īpašs prieks: atrast šīs daudzās krāsas, sajūtas, noskaņas un to darīt tieši kameramūzikā. Jomā, par kuras kopšanu Latvijā esam dziļi pateicīgi Tālivaldim. Šī kameramūzika ir mūsu visu bagātība, un tā stāv uz pjedestāla līdzvērtīgi latviešu kormūzikai un simfoniskajai mūzikai.

Vēlu tajā katram atrast daļu savas dvēseles!”

Madara Pētersone

Kremerata Baltica darbību vienmēr vadījis piedzīvojumu gars, un arī trīsdesmitajā pastāvēšanas gadā, ko svinēsim 2027. gadā, orķestris aizvien ir tikpat jauneklīgs un उत्तुicīgs mūzikai kā tad, kad šo projektu aizsāku 1997. gadā.

Viens no svarīgākajiem *Kremerata Baltica* radošajiem virzītājspēkiem vienmēr bijis ne tikai jauns un svaigs skatījums uz klasicisma un romantisma repertuāru, bet arī vēlme atklāt aizmirstu, nenovērtētu vai pavisam nesen tapušu mūziku.

Lielākā daļa manu un mūsu kopīgo meklējumu iemūžināti ierakstos. *Kremerata* diskogrāfijā ir daudz albumu, kurus augstu novērtējuši mūzikas cienītāji un kas saņēmuši nominācijas un balvas, arī *Grammy* un *ECHO Klassik*.

Īpaša vieta mūsu diskogrāfijā pieder diviem nozīmīgiem un stilistiski ļoti atšķirīgiem komponistiem, kuri kļuva par īstu atklājumu, — tie ir Astors Pjaccolla un Mečislavs Veinbergs. Vēlos pieminēt arī virkni negaidītu albumu, ko esam ierakstījuši pēdējos gados ar Viktora Kalabisa, Miloša Magina un daudzu Baltijas komponistu mūziku, viņu skaitā Pēteris Vasks, Arvo Perts, Raminta Šerkšnīte, Georgs Pelēcis, Andrijs Žlabis un Ģiedrs Kuprevičs.

Mūsu jaunākais albums ir veltīts izcilajam latviešu izcelsmes komponistam Tālvāldim Ķeniņam — vienam no nedaudzajiem Baltijas komponistiem, kurš, kļūdams par kanādieti, guva starptautisku atzinību un joprojām pelna daudz plašāku novērtējumu. Ķeniņa mūzikā savdabīgi savienojas klasiska domāšana ar laikmetīgās mūzikas stilistiku un tehnikām. Tieši šī sintēze padara viņa rokrakstu tik īpašu.

Ierakstot vairākus kameramūzikas opusus kopā ar izcilajiem *Kremerata Baltica* solistiem un mūziķiem, kas ir tuvi *Kremerata* muzikālās ģimenes garam, mums izdevās radīt patiesi īpašu albumu. Starp mūsu viesiem ir arī viens no spožākajiem jaunās paaudzes talantiem — kanādiešu čelliste Lukā Kutzē — un ilggadējais *Kremerata Baltica* līdzgaitnieks, ASV dzīvojošais lietuviešu pianists Andrijs Žlabis.

Ceru, ka šis albums, kura tapšanā arī pats esmu piedalījies, pārsteigs un apburs daudzus klausītājus. Taču pietiks vārdu — novēlu jums aizraujošu ceļojumu šīs mūzikas pasaulē!

Gidons Krēmers

TĀLIVALDIS ĶEŅIŅŠ

Tālivaldis ĶEŅIŅŠ ir viens no pašiem ievērojamākajiem latviešu komponistiem — barokāli un neoromantiski noskaņots, skarbs, vitāls, tehniski virtuozs formas un satura vienības meistars. Viņš piedzima Latvijā, skolojās Francijā un pēc Otrā pasaules kara līdz mūža galam dzīvoja Kanādā.

Ķeņiņš ir viens no Kanādas atskaņotākajiem komponistiem. Ilggadējs Toronto Universitātes Mūzikas fakultātes docētājs, no 1973. gada profesors. Ķeņiņš darbojies Kanādas komponistu savienībā, divus gadus bijis tās prezidents, piedalījies radoraidījumos, bijis neskaitāmu konkursu žūrijas dalībnieks. Ķeņiņa nopelni ir gan akadēmiski, gan praktiski – to novērtējusi universitātes vadība un Kanādas valdība.

Tālivalda Ķeņiņa darbu sarakstā ir galvenokārt instrumentālā mūzika — astoņas simfonijas, simfoniskas miniatūras, vairāk nekā desmit instrumentālo koncertu, iespaidīga virkne kameransambļu, klavieru un ērģeļu darbi —, bet ir arī solo un kora dziesmas, trīs kantātes un oratorija.

Vispārpieņemtais viedoklis mēdz būt netaisns pret šī ļoti spējīgā cilvēka devumu: viņa mūzika esot pārāk racionāla, sausa, motoriska, jā, ir pa kādai liriskai epizodei, bet tas nu tā — *pro forma*. Iespējams, pie vainas šādam spriedumam ir neieklausīšanās. Ķeņiņa mūzikas ģenēze ir tik savdabīga, ka savienojumā ar komponista personību dod teju neappraktāmus augļus, un tas ir teikts burtiskā nozīmē, jo tikai Verlēns vai Malarmē varētu atrast atbilstošus vārdus Ķeņiņa mūzikas metafiziskā skaistuma pārvēršanai verbālā veidolā. *Kremerata Baltica* mūziķu veidotajā Tālivalda Ķeņiņa skaņdarbu izlasē ar šo skaistumu un meistarību saskaramies spilgtā, oriģinālā, unikālā virknējumā.

...

Tālivalda Ķeņiņa vecāki ir jaunromantiskas ievirzes dzejnieks, aizrautīgs, gudrs politiķis Atis Ķeņiņš (1874–1961) un ievērojama sabiedriskā darbiniece Anna Rūmane-Ķeņiņa (1877–1950). Pēc 25 gadu kopdzīves vecāki šķiras, Tālivaldi un viņa trīs brāļus divpadsmit istabu dzīvoklī audzina labi situētā māte. Ģimenes paradumu lokā ir ceļošana, un jau desmit gadu vecumā Tālivaldis ar divriteni izbraukā teju pusi Parīzes.

Puikam patīk opera, viņu bieži ved uz izrādēm, un viņš ir vokāli apdāvināts *à la* Galli-Kurči, kā pats vēlāk pasmīn. Pieaugušam Ķeņiņam operas žanrs nav simpātisks, bet bērnībā dzirdētās operu meldijas un Šūberta “Trejmeitiņas” savu iespaidu būs atstājušas. Augusta Dombrovskā dāvināto vijoli Tālivaldis neiemil, mūzikas nodarbības pie Lūcijas Garūtas viņu garlaiko. 13 gadu vecumā Tālivaldis nokļūst licejā Mantonā un pēc tam Grenoblē, kur gūst izcilus panākumus dažādos mācību priekšmetos, līdztekus ar ievērojami lielāku interesi, nekā Rīgā, studējot Mendelszona, Šopēna un pat Baha opusus, kā arī kāda krievu emigranta msjē Millera iespaidā paplašinot apvāršni citu romantiku virzienā. Kā raksta ievērojamais

muzikologs Valentīns Bērzkalns, pats Ķeņiņš vēlāk ieminēties, ka tieši šajā laikposmā modušās viņa simpātijas pret romantismu.

Divdesmit gadu vecumā Tālvāldis Ķeņiņš atgriežas Latvijā, mazu brīdi pastrādā par ierēdni Valsts statistikas pārvaldē, no Lūcijas Garūtas saņem aizrādījumu par netīru klavierspēles tehniku un sadūšojas iestāties konservatorijas mūzikas teorijas klasē. Māte uzliek sudrablapsas un dodas runāties ar rektoru Jāzepu Vītolu, bet tas atsakās ņemt Tālvāldi savā klasē un saka — ja ņems [Ādolfs] Ābele, tad lai būtu. Ābele ņem, un galu galā jauneklis gūst gan no mazrunīgā, ironiskā Ābeles, gan no Pētera Barisona un obligātajās klavierēs no Arvīda Žilinska.

...

Otrā pasaules kara beigās Ķeņiņu gaida vācu armijas šinelis, studijas paliek nepabeigtas, jauneklis spiests pamest Latviju, viņu ierauj karadarbībā kā armijas ērgelnieku un rakstvedi, viņa tēvu padomju vara jau 1940. gadā apcietinājis un vēlāk izsūtījis uz Krievijas austrumiem, mātei ar dēlu kara beigās būtu jāsatiekas Berlīnē, taču tas nenotiek — māte saslimst un atgriežas okupētajā Latvijā. Galu galā Tālvāldis Ķeņiņš izrādās viens no aptuveni 180 tūkstošiem Latvijas intelligences pārstāvju, kas, domādami uz īslaicīgu aizbraukšanu no Latvijas, pamet dzimteni uz daudziem gadu desmitiem. Karš un spiesta vajadzība pamest dzimteni ieplūst komponista Tālvālda Ķeņiņa asinsritē uz visiem laikiem: “Apņēmība jau toreiz Pomerānijas ellē bija: ja tikai tikšu no tās ārā, tad uz Parīzi gan, vienalga, kas no manis iznāk.”

Parīzē Ķeņiņš studē kompozīciju pie Tonī Obēna, teoriju pie Simonas Plē-Kosādas un analīzi pie Olivjē Mesīana. Pēc studiju beigām Obēns dāvā savu fotogrāfiju ar uzrakstu “Tālvāldim, kas ir vienlaikus mans dēls un mans brālis”. Plē-Kosādu Ķeņiņš atceras kā īstu parīzieti, paasu ārieni un brīnišķīgu sirdi. Šie trīs izcilie pasniedzēji kļūst par izšķirošā pārmaiņu impulsa avotu Ķeņiņa muzikālajā domāšanā.

...

Mācības Grenoblē un studijas Parīzē iebetonē Ķeņiņa radošajā rokrakstā kartēzisko attieksmi pret darāmo — patiess un vērtīgs būs tikai tas, kas iespējami loģiski un racionāli būvēts. Lakonisms kļūst par Ķeņiņa moto, taču kodolā viņš ir nevis franču, bet latviešu komponists.

Trīsdesmit gadu vecumā kādā intervijā Ķeņiņš saka: “Strādājot kopā ar dažiem jauniem, izcili apdāvinātiem rumāņu un ungāru komponistiem, esmu konstatējis, ka, nokļūstot saskarē ar franču metodēm, nacionālais elements šo abu tautu mākslā it kā iegūst jaunu pamatu, jaunas tiesības un apstiprinājumu savai eksistencei. Mana pārliecība ir, ka nebūšu izņēmums.”

Bet — uz racionāliem pamatiem būvētajos opusos Ķeņiņš reti paliek tikai skaniskas spēles līmenī (ir arī pa šādam paraugam) — gandrīz vienmēr klausītājam vērts drusku padomāt, kādām dzīves, atmiņu, iztēles, 23 emociju jomām komponists pieskāries konkrētajā darbā.

Kāda sava kamerdarba anotācijā Ķeniņš raksta: “Klausītājs manā mūzikā var saklausīt ko vien vēlas: dabu ar tās mūžīgo maiņu un visvarenību; manas personīgās izjūtas gan dvēseles mierā, gan gara satraukumā, cilvēku likteņu pārdzīvojumus; gan beidzot arī — mūsu tautas tragiskās likteņgaitas, nemieru, rūpes. Šo radīšanas procesu laikam neviens nevar pilnībā nedz definēt, nedz izskaidrot. Kā Bulēzs pavisam cita veida mūzikā saka: no sākuma ir tumsa, ēnas, tad rodas skaidrība, uzbūve un detaļu atklāsmē, un beidzot... atkal atgriešanās tumsā, jo neviens galu galā nevar izskaidrot mūzikas darba dziļāko, dvēselīgāko jēgu, esmi.”

...

Kā personība Tālivaldis Ķeniņš bija varbūt paskarbs, izteikumos tiešs, taču arī sirsnīgs. Augstu vērtēja ģimeni — Parīzē apņēmo brīnišķo dzīvesbiedri Valdu un abus dēlus. Kopš Grenobles laikiem Ķeniņam patika kalnu slēpošana. Viņš spēlēja tenisu, aizrautīgi skatījās hokeju, bija sirsnīgs ceļotājs, viņu fascinēja ātrvicienu kustības saraksti, viņš labprāt risināja bridža uzdevumus, skatījās vecas franču filmas, taču viņa galvenais “hobijs” bija komponēšana.

Par iecienītāko formātu Ķeniņš uzskatīja kameramūziku. Viņa mūzikas valodu raksturojot, tiek izmantoti apzīmējumi ‘laikmetīgais romantiķis’ un ‘konservatīvais modernists’. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians* atzīmē Ķeniņa skaņdarbu uzbūves skaidrību, meistarīgu kontrapunkta lietojumu. Ievērojamā latviešu mūzikas vēsturniece Ingrīda Zemzare savā izvērstajā grāmatā par Ķeniņu “Starp divām pasaulēm” saistoši analizē Ķeniņa fugas un *concertante* principa mīlestību.

Kanādā Ķeniņš bija ļoti cienīts, to rāda neskaitāmie piemiņas raksti laikrakstos un tīmeklī. No Latvijas puses komponists pelnījis labāku piemiņu — viņa nozīme pagaidām nav aptverta un viņa mantojums nepietiekami izgaismots. Pats galvenais — Ķeniņa mūzika nenoveco.

Šajā albumā iekļauts pieskāriens visam Tālivalda Ķeniņa daiļrades ceļam, sākot ar vienu no pirmajiem opusiem (Čella sonāti, 1950) un noslēdzot ar vienu no beidzamajiem (Klavierkvintets, 1994).

Aria per corde pirmatskaņojums notiek 1984. gada 29. aprīlī Toronto Sv. Jāņa baznīcā, spēlē mūziķu grupa Kanādas latviešu altista, aktīva mūzikas dzīves virzītāja un komponista dēla, čellista Jura Ķeniņa laba drauga Artura Jansona muzikālā vadībā.

1984. gadā “Āriju” spēlē kvintets, kurā Jansons, liekas, bijis vienīgais Ķeniņa tautietis, un šajā albumā iekļauta akurāt šī, nevis stīginstrumentu orķestra versija. Padrūmajā, bezgalības skartajā kantilēnā reljefi manāmas Francijas, varbūt visvairāk Artura Onegēra atbalsis. Nomanāma līdzīga domugaita un tieksme uz radniecīgiem žestiem, kas no sestās minūtes līdz beigām dod mums skaistumu, kāds nav raksturīgs 80. gadiem.

Domājot par dziedātājas Vilmas Indras Vītolas balsi, Tālvāldis Ķeniņš uz 1996. gada Toronto latviešu dziesmusvētkiem “Ārijai” liek klāt kanonisko Agnus Dei tekstu, bet, vismaz pēc partitūras spriežot, vokālā līnija liekas nevajadzīgi piekabināta.

Opuss veltīts Arturam Jansonam.

Concertino barocco “Omaggio a J. S. Bach” ir Tālvālda Ķeniņa atzišanās mīlestībā Johanam Sebastiānam Baham, kurš Ķeniņam, pēc paša teiktā, kopš agriem gadiem bijis labākais skolotājs. Ķeniņa mājas fonotēkā bijis milzu daudzums Baha mūzikas ieskaņojumu, un nav arī brīnums, ka Ķeniņa mūzikā tik daudz polifonijas — fūgu, fugato, kanonu. Jau Latvijas konservatoriju absolvējot, Ķeniņš par fūgu saņēmis 5+ (piecu punktu sistēmā), un tā bijusi augstākā atzīme, ko latviešu mūzikas patriarhs Jāzeps Vītols šajā disciplīnā jēlkad devis kādam studentam.

Šis Baha godinājums veltīts diviem Dāvida Oistraha audzēkņiem: Latvijā dzimušajai vijolniecei, Stetsonas Universitātes mūzikas skolas docētājai Rutai Krumovičai un viņas dzīvesbiedram čīliešu vijolniekam, vairāku orķestru koncertmeistaram Alvaro Gomesam, ar kuru Ruta iepazinās studiju laikā Maskavā.

Sonāte čellam un klavierēm, kuras noslēguma daļu klausāmieš kā organisku turpinājumu bahiskajam vijolduetam, ir viens no pirmajiem opusiem, ko Tālvāldis Ķeniņš atzīst par īsteni savu tādā nozīmē, ka Parīzes metru iespaidā vairs neraksta vecu mūziku *à la* Sezārs Franks, kā studiju sākumā. Parīzes konservatorijas pavasara konkursā prēmētās sonātes publiski pirmatskaņojums notiek 1950. gada 12. jūlijā Parīzes Gavo zālē — muzicē izcilais čellists Moriss Žandrons un ievērojamā pianiste, Anrī Ditiļē dzīvesbiedre Ženevjēva Žuā. Valentīns Bērzkalns izvērsta apcerē par Tālvāldi Ķeniņu almanaha “Latvju Mūzika” 1970. gada laidienā piezīmē: “Abi skaņdarbi ieguva Parīzes preses uzmanību, un čella sonāta tāpat drīz atskanēja vēl radiofonos un 1951. gada sākumā kādā UNESCO koncertā.”

Pirmais klavierkvartets cieši saistīts ar tādu latviešu trimdas diasporas parādību kā jaunrades koncerti trimdas dziesmusvētku programmā. 1944. gadā, bēgot no padomju okupantu atgriešanās Latvijā, savu dzimto zemi pameta ap 180 tūkstošiem iedzīvotāju, visbiežāk izvēloties jūras ceļu laivās uz Gotlandi vai kuģos (bet arī pa sauszemi) uz Vāciju. Trimdā palika ap 150 tūkstošiem latviešu, kas ar laiku apmetās uz dzīvi galvenokārt Vācijā, Apvienotajā Karalistē, Zviedrijā, ASV, Kanādā un Austrālijā. Tiecoties nepazaudēt latvisko domu un garu, jau drīz pēc Otrā pasaules kara trimdā radās aizmetņi 1873. gadā dzimtenē dzimušās dziesmusvētku tradīcijas izveidošanai un uzturēšanai. Dziesmusvētki latviešiem ir būtiska nacionālās apziņas injekcija, un trimdā tiem bija tikpat liela nozīme kā padomju okupētajā Latvijā.

Vijolnieks Viktors Ziedonis 1961. gadā Kanādas latviešu avīzē “Latvija Amerikā” raksta: “Par neatvietojamu sastāvdaļu un nenoliedzamu manifestāciju izvērties jaundarbu koncerts dziesmu svētku laikā. Šie svētki dod

impulsu mūsu skaņražiem, tos pamudinot uz jaunu darbu komponēšanu. Pirmais šī pasākuma ierosinātājs ir [Tāivalda Ķeniņa tuvs draugs, komponists modernists] Alberts Jērums, panākot 1949. gadā dziesmu svētkos Anglijā, starp citiem blakus sarīkojumiem, jaundarbu vakara realizēšanu. Šī ideja auga plašumā, un, ja dziesmu dienu centrālais sarīkojums paliks kopkoru koncerts, tad tīri no muzikālā viedokļa — jaundarbu vakars.”

Kā rakstīts presē, Ķeniņa Pirmais klavierkvartets bijis II Vispārējo latviešu dziesmusvētku Amerikā jaundarbu koncerta degpunktā. Koncerts notika 1958. gada 4. jūlijā Ņujorkas *Town Hall*, un kvarteta pirmatskaņotāji: vijolniece Norma Auziņa, altiste Anna Baraka, čellists Ingus Nāruns un pianists Anatolijs Bērzkalns.

Koncerts vijolei, čellam un stīgām arī ir trimdas dziesmusvētku jaundarbu koncerta auglis — koncerts notika 1965. gada 30. maija Toronto *Massey Hall*. Šajā gadījumā ir runa par IV Kanādas latviešu dziesmusvētkiem. Solo spēlēja ASV dzimusi latviešu vijolniece Norma Auziņa un viņas dzīvesbiedrs, ceturtdaļgadsimtu “Losandželosas filharmoniku” čellu grupas koncertmeistars Ronalds Leonards. Kopā ar duetu, kas izpelnījās kritiķu uzslavas, muzicēja Toronto simfoniskā orķestra mūziķi asprātīgā komponista un lieliskā diriģenta Jāņa Kalniņa vadībā.

Ķeniņa dubultkoncerts ir raksturīgs viņa daiļrades paraugs — izmantots *concertante* princips, kur pāri visam ir saruna. Apskatnieks Imants Sakss “Londonas Avīzē” raksta: “Koncerts veidots 17. g. s. populārā formā ar tagadnes muzikālās domas ietēru un pieeju. .. Blakus solo instrumentiem neatkarība piešķirta arī orķestrim savstarpējo muzikālo sarunu risinājumā. .. Partitūru izskatot, mūziku noklausoties precizā izpildījumā, varam ar pilnām tiesībām liecināt, ka mums radies lielākas ievēribas cienīgs skaņdarbs, kurā komponists sevi gan ierobežojis instrumentālo izteiksmes līdzekļu ziņā, bet muzikālā doma vērsusies dziļumā — kādā vārdā neminamā iekšējā skatījumā. It sevišķi otrajā — lēnajā daļā.” Tieši šo intensīvi dramatisko, bet galu galā tomēr teju transcendentālo daļu izvēlējušies *Kremerata Baltica* mūziķi.

“Sarunas ar dzimteni” ir divu dažādās zemēs mītošu komponistu dialogs. Dzīvojot trimdā, Latvija Tāivaldim Ķeniņam visupirms ir mītiskā zeme, kas saistās ar vecākiem, un, kā ikkatra mītiskā zeme, tā realitātē nepastāv. Kad Tāivaldis Ķeniņš pēc ilgiem trimdas gadiem pirmoreiz atbrauc uz Latviju, viņš ir jau 70 gadu vecs un, pēc paša teiktā, īsti nespēj savienot atmiņas ar to, ko redz visapkārt.

Ar dzimteni Ķeniņš sarunājies jau agrāk. Vēl Padomju Latvijas laikā viņš uzraksta vijolsonāti draugam Indulim Dālmanim, bet nošifrē to, lai nevienam nebūtu nepatīkšanas — *For I. D.* Kad atmoda pagājusi, Ķeniņš izvērš garāku saraksti ar Pēteri Plakidi un sauc viņu par savu tuvāko domubiedru no spalvasbrāļiem, kas dzimtenē (var saprast: ir līdzības domāšanā, perfekcijā, meistarībā, jēgpilnajā spēlīgumā).

Savukārt pašā atmodas kulminācijas brīdī Ķeniņš uzraksta skanisku vēstuli komponistam un mūzikas aprakstniekam Imantam Zemzarim, kurš kādu brīdi arī ir krietns vēstuljbiedrs. Ķeniņa muzikālās vēstules

nosaukums ir *Colloquens patriae*, un te Kanādas meistars no Latvijas meistara aizņēmiens viņa 1977. gada klavierdiptiā "Patiesība" pirmo daļu visā pilnībā.

Opuss veltīts komponista dēlam čellistam Jurim Ķeniņam, kurš kopā ar tēvu bija darba pirmatskaņotāji. Juris ar raksturīgo humoru saka — pirmatskaņojums bija ne pārāk veiksmīgs, toties dziļi emocionāls.

Albumu noslēdz viens no skaistākajiem Tālvālda Ķeniņa kameramūzikas paraugiem — **Kvintets klavierēm un stīginstrumentiem**. Tas veltīts Rīgā dzimušajam un Čīlē dzīvojošam pianistam Armandam Ābolam, "Santjago un Barselonas starptautisko klavierkonkursu uzvarētājam", kā raksta komponists, kurš savulaik izteicis Armanda interpretācijām augstus komplimentus. Vērts pilnībā citēt Ķeniņa veltījumu: "Savam jaunajam draugam Armandam Ābolam veltu šo skaņdarbu: lai Tavā dvēselē allaž būtu klāt lielā franču dzejnieka Pola Verlēna (*Verlaine*) vārds: MUSIQUE AVANT TOUT! (Mūzika visam priekšā!) — nekad no tā neatkāpies. Sirsnībā autors."

Kvintetu pasūtīnāja Ontārio Mākslas padome par godu autora 75. dzimšanas dienai. Līdzsvinētāja ir Toronto Latviešu koncertapvienība, kur Ķeniņš bijis pamatlicējs un septiņus pirmos gadus apvienības priekšsēdis. 1994. gada 23. martā Toronto *St Lawrence Centre for the Arts* notiek Ķeniņa Kvinteta pirmatskaņojums, un Toronto Latviešu koncertapvienība svin 35 gadu jubileju. Klavierpartiju atskaņo autors, stīdzinieki ir vijolnieki Žerārs Kantaŗžjans un Deivids Makfadens, altists Arturs Jansons un čellists Tomass Millers.

Klasiskās mūzikas cienītāji piektās daļas sākumā, protams, atpazīs Johana Sebastiāna Baha Pirmās svītas prelūdijas taktis, bet vērts arī piezīmēt, ka komponista remarka norāda — pirmās piecas taktis čellistam jāspēlē *à la Casals*.

Kvinteta Latvijas pirmatskaņojums notiek 1994. gada vēlā pavasarī Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Lielajā zālē Tālvālda Ķeniņa autorkoncertā. Pie klavierēm, protams, Armands Ābols, un kopā ar viņu vijolnieki Sandis Steinbergs un Jurijs Savkins, altiste Ilze Kļava un čellists Reinis Birznieks. Kāds Kanādas kolēģis tika nodēvējis kvintetu par Ķeniņa "Atvadu sonāti", tomēr Rīgas pirmatskaņojums bijis tik dzīvīgs, ka Ķeniņš lēmis par savu "Atvadu sonāti" nākotnē vēl padomāt. 90. gadu otrajā pusē top "Šūmaņa parafrāzes un fūga" (vēl viens veltījums Armandam Ābolam), Trio vijolei, mežragam un klavierēm, būdams depresijā, ar milzu pūlēm un spēcīgu garīgo disciplīnu Ķeniņš komponē Alta sonāti un Alta koncertu, pēc tam klusums.

Kvintets ir fascinējošs. Pat arī notis skatoties, īsti netop skaidrs, kā komponists panāk šo maģisko sliekšņa sajūtu, ko tik jutīgi un precīzi uztvēruši Andrijs Žlabis, Gidons Krēmers, Madara Pētersone, Katrīna Anna Pelnēna un Luka Kutzē.

Viss šis albums kopumā — tā ir mūzika un interpretācija, pie kuras vērts atgriezties vēl un vēl.

Apvienības **Kremerata Baltica** unikālo statusu precīzi raksturo orķestra izpilddirektore, ievērojamā muzikoloģe Ingrīda Zemzare: “*Kremerata Baltica* ir pastāvīga mūzikas industrijas mīkla, jo nekā tāda citur nav. Izmantojot mitoloģiskos salīdzinājumus, var teikt, ka *Kremerata Baltica* ir tikpat noslēpumaina kā sfinksa, tikpat pretrunīga būtnē kā kentauris un spēj pastāvīgi atjaunoties kā fēnikss. Vai, vēl dramatiskāk, tā tiecas pēc mākslinieciskas pilnības kā lķars, kas lido uz sauli. Apzinoties šāda lidojuma bīstamību, tā to izbauda kā tādū.”

Pēc Gidona Krēmēra iniciatīvas 1997. gadā izveidotajā orķestrī spēlē mūziķi no trim Baltijas valstīm: Igaunijas, Latvijas un Lietuvas. Orķestris sniedz ap pussimt koncertu gadā, rīko ikgadēju festivālu, uzstājas pasaules labākajos namos, saspēlējas ar pasaules izcilākajiem solistiem un ansamblistiem. Orķestris uzstāties 50 valstīs, 600 pilsētās un sniedzis vairāk nekā 1000 koncertu. Jaundarbus orķestrim veltījuši Arvo Perts, Gija Kančēli, Pēteris Vasks, Leonīds Desjaņņikovs, Georgs Pelēcis, Arturs Maskats un daudzi citi meistari.

Kremerata Baltica ieskaņojumi ieguvuši *Grammy*, *ECHO Klassik* un *Gramophone* balvu.

Ingrīda Zemzare saka: “*Kremerata Baltica* ir Baltijas izcilība tīrākajā formā.” Šis albums ir spilgts apliecinājums teiktajam.

Kremerata Baltica atvasinājums **Kremerata Lettonica** ir apvienība, kuras sastāvā ir kamerorķestra *Kremerata Baltica* Latvijas mūziķi. Ansamblis izveidojās pandēmijas laikā 2020. gadā, kad starptautiska sadarbība nebija iespējama. Pirmie patstāvīgie koncerti izskanēja tā paša gada vasarā, un līdz ar gada izskaņas koncertu Latgales vēstniecībā GORS mūziķi šo apvienību padarīja publisku.

Ansambļa repertuārā ir klasiskās mūzikas šedevri, tiek meklētas vēl nedzirdētas partitūras, un apvienība pasūtina arī pavisam jaunus opusus, kas radīti īpaši *Kremerata Lettonica*.

Apvienība *Kremerata Lettonica* koncertējusi Ansbahas Baha festivālā, Bēthovena mājā Bonnā, Elbas filharmonijā, Gōrišas Šostakoviča dienās, Lokenhauzas festivālā, veikusi turneju pa Kanādu. Cieša sadarbība izveidojusies ar Elīnu Endzeli, Andreju Puškarevu, Andreju Osokinu, Georgiju Osokinu, Likā Debaru, Mario Brunello.

Kremerata Lettonica var dzirdēt “Skani” izdotajā albumā “PPP – Plakidis, Pētersons, Pelēcis”, kas ieguva “Zelta mikrofonu” kā labākais klasiskās mūzikas ieraksts.

Gidons Krēmērs ir viena no mūsdienu spilgtākajām un mākslinieciski spēcīgākajām personībām ne tikai muzicēšanā, bet arī mūzikas vides veidošanā. Jaunībā vairāku nozīmīgu starptautisku konkursu laureāts. Uzstāties visās nozīmīgajās pasaules koncertzālēs, muzicējis kopā ar teju visiem pazīstamākajiem Eiropas un Ziemeļamerikas orķestriem un diriģentiem pēdējā pusgadsimta laikā.

Gidona Krēmera repertuārs ir neparasti plašs un pārsteidzoši daudzveidīgs: tas iekļauj gan klasicisma un romantisma skaņdarbus vijolei, gan mūslaiku mūziku. Gidona Krēmera darbība cieši saistīta ar komponistiem Alfrēdu Šnitki, Arvo Pertu, Giju Kančeli, Sofiju Gubaidulinu, Valentīnu Silvestrovu, Luidži Nono, Edisonu Denisovu, Aribertu Reimani, Pēteri Vasku, Džonu Adamsu, Viktoru Kisinu, Maiklu Naimenu, Filipu Glāsu, Leonīdu Desjatņikovu, Astoru Pjaccollu un citiem. Milzīgs ir Krēmera ieguldījums Mečislava Veinberga un bērnības drauga un skolasbiedra Georga Pelēča daiļrades popularizēšanā.

Vijolnieks ierakstījies un izdevis vairāk nekā 120 CD. Vairāki no tiem ieguvuši prestižas balvas par neatkārtojamo interpretāciju. 2016. gadā Gidons Krēmers saņēma nozīmīgo Japānas Mākslas asociācijas balvu *Praemium Imperiale*, ko mēdz dēvēt par Nobela prēmiju mūzikā.

Gidons Krēmers ir arī vairāku grāmatu autors, tās tulkotas vairākās valodās un ļauj dziļi ielūkoties Meistara personības.

Gidons Krēmers spēlē Nikolas Amati 1641. gadā būvētu instrumentu.

Vijolniece **Madara Pētersone** ir soliste un aizrautīga kameramūziķe, ko uzskata par būtiskāko savas radošās darbības jomu. Starptautisku konkursu laureāte. Kopš 2012. gada *Kremerata Baltica* mūziķe, patlaban orķestra otrā koncertmeistare. *Kremerata Lettonica* mākslinieciskā vadītāja. Tālivalda Ķeniņa kameramūzikas albuma idejas un tapšanas iniciatore.

Uztājusies Menuhina festivālā Gštādē, Veinberga festivālā Vīnes *Musikverein*, Lokenhauzas festivālā, Šostakoviča dienās Gorišā, festivālā Festivalta Norvēģijā, Lauzicas festivālā Vācijā, Martas Argeričas festivālos Hamburgā un Buenosairesā, kā arī brīvdabas koncertos Dolomītu kalnos (*I Suoni delle Dolomiti*) un regulārās kameramūzikas programmās Latvijā.

Kopš 2014. gada Madara spēlē duetā ar Gidonu Krēmeru. 2021. gadā ierakstu nams *Accentus Music* izdeva viņu kopīgo albumu ar Mečislava Veinberga Sonāti divām vijolēm.

Vijolniece **Zane Kalniņa** ir *Kremerata Baltica* mūziķe kopš 2017. gada. Kā viesmāksliniece labprāt uztājas ar dažādiem kameransambļiem un simfoniskajiem orķestriem. Zane muzicējusi Latvijā, Dānijā, Kanādā, Šveicē, Ungārijā, Vācijā un citviet.

Altiste **Jevgēnija Frolova** kopš 2019. gada ir *Kremerata Baltica* altu grupas koncertmeistare Gidona Krēmera vadībā un kopš 2021. gada kā viesmūziķe koncertē Dānijas kamerorķestrī Ādama Fišera vadībā. *Trio Baltia* mūziķe — kameramūzika spēlē svarīgu lomu Jevgēnijas mākslas gaitās. Viņa uztājusies Zalcburgas festivālā, *Festival Loisiarte*, *Kammermusik im MuTh*, Dānijas Radio simfoniskā orķestra

kamermūzikas ciklos, arī sniegusi koncertus *Kremerata Lettonica* stīgu kvintetā un nonetā. Jevgēnija spēlējusi kamerorķestrī *Musica Vitae* (Zviedrija), Kopenhāģenas filharmoniskajā orķestrī, Dānijas Nacionālajā simfoniskajā orķestrī un Islandes simfoniskajā orķestrī.

Altiste **Katrīna Anna Pelnēna** ir *Kremerata Baltica* mūziķe kopš 2022. gada, un šajā apvienībā gan kā orķestra dalībniece, gan kā kamermūziķe piedalījies Lokenhauzas festivālā, muzicējusi Seulas Mākslu centrā, Taipejas Nacionālajā teātrī un Taipejas koncertzālē, kā arī neskaitāmos Eiropas koncertnamos. 2023. gadā Katrīna Anna ieguva orķestra mūziķes vietu Somijas Radio simfoniskajā orķestrī. Viņa spēlē Somijas Kultūras fonda laipni aizdotu *Felice Guadagnini 1865* altu.

Čelliste **Magdalena Ceple** ir *Kremerata Baltica* mūziķe kopš 2021.–2022. gada sezonas. Beidzamajos gados aizraujas ar baroka mūziku: studē baroka čella spēli Minhenes Mūzikas un atskaņotājmākslas universitātē un spēlē Minhenes Galmas kapelas baroka akadēmijā Ridigera Lotera vadībā. Čellistes repertuārs ir pagalam plašs: no klasikas līdz laikmetīgajai mūzikai un džezam. Daudz jaunās mūzikas spēlē stīgu kvartetā *Zerkalo*. 2020. gadā Vācijas Radio ieskaņojusi Ģerģa Kurtāga mūziku čellam solo. Muzicē ar pianisti Jeļizavetu Vasiljevu. Labprāt piedalās starpdisciplināros projektos.

Čelliste **Luka Kutzē** ir kanādiešu–dienvidafrikāņu čelliste. Strauji kļuvusi par vienu no spilgtākajām savas paaudzes māksliniecēm. Starptautisku atzinību guva 2024. gadā, kad 18 gadu vecumā kļuva par jaunāko un pirmo kanādieti, kura uzvarējusi Starptautiskajā Paulo čellistu konkursā Helsinkos. Arī vairāku citu konkursu laureāte. Saņēmusi Frana Helmersona veicināšanas balvu Kronberga Akadēmijā. 2025. gadā kanādiešu raidsabiedrība CBC ierindoja Luku Kutzē “30 zem 30” sarakstā kā vienu no spilgtākajām jaunajām mūziķēm.

Kā soliste Luka Kutzē uzstājas ar orķestriem Eiropā, Ziemeļamerikā un Āfrikā. 2026.–2027. gada sezonā paredzētas nozīmīgas uzstāšanās ar Toronto Simfonisko orķestri, Kvebekas Simfonisko orķestri, Ķelnes Girceniha orķestri, Kordovas orķestri, *Kremerata Baltica*. Kutzē koncertē visā pasaulē kā solo māksliniece un kamermūziķe.

Nozīmīgs sasniegums Lukas Kutzē karjerā ir ieraksts kopā ar izcilo stīgu ansambli *LGT Young Soloists* un *Grammy* balvu ieguvušo skaņu režisoru Kristofu Klāsenu, šo tvartu klajā laida mūzikas nams *Naxos*. Ludviga van Bēthovena Lamažora čella sonātes ieraksts ieguva plašu starptautisku atzinību un ierindojās *Apple* klasiskās mūzikas topu pirmajās vietās vairāk nekā četrdesmit pasaules valstīs.

Māksliniece spēlē Džuzepes Gvarnēri būvētu instrumentu (1712–1715), lociņu gatavojis Fransuā Nikolā Vuarēns.

Čellists **Pēteris Čirkšis** ir *Kremerata Baltica* mūziķis kopš orķestra dibināšanas 1997. gadā. Latvijas Nacionālās operas orķestra čellu grupas koncertmeistars. Aktīvs kamermūziķis. Savulaik izcilā stīgu kvarteta *Euphonia* mūziķis.

Kontrabasists **Jurijs Gavriļuks** ir *Kremerata Baltica* mūziķis kopš 2015. gada. Aizrautīgs kameramūziķis. Uztājies vairāk nekā 50 zemēs, muzicējis labākajos koncertnamos un starptautiskos festivālos. Līdztekus muzicēšanai *Kremerata Baltica* kā vieskoncertmeistars sadarbojas ar *Amsterdam Sinfonietta*, *O/Modernt* un *Sinfonietta Rīga*. Spēlējis kameramūziku festivālos Kronbergā, Lokenhauzā, *I Suoni delle Dolomiti* un Dzintaros.

Pianists **Andrjus Žlabis** starptautisko karjeru sāka 2012. gadā Zalcburgas festivālā, atskaņojot Mocarta koncertu KV 467 kopā ar Gustava Mālera Jauniešu orķestri dirigētes Mirgas Gražinītes-Tīlas vadībā. Koncertējis Eiverijā Fīsera zālē Linkolna centrā, Kārnegija zālē, *The Philips Collection* zālē, Buenosairesas Kolumba teātrī, Amsterdamas *Concertgebouw*, Ķelnes teātrī, Londonas Vigmora zālē, Vīnes *Musikverein* un Tokijas *Suntory Hall*. Biežs viesis pasaules nozīmīgākajos mūzikas festivālos Zalcburgā, Lokenhauzā, Menuhina festivālā, Karamūras festivālā u. c.; uztājas kopā ar orķestri *Kremerata Baltica*. Koncertturnejās Eiropā, Japānā, Dienvidamerikā un ASV muzicējis kopā ar Gidonu Krēmeru. 2003. gadā Andrjus Žlabis tika nominēts *Grammy* balvai par Enesku Klavierkvinteta ierakstu kopā ar Gidonu Krēmeru un *Kremerata Baltica*. Andrjus Žlabis ir daudzpusīgs pianists ar ļoti plašu repertuāru, daudz atskaņo laikmetīgo mūziku un pasūtina jaundarbus, kas veltīti īpaši viņam, bet tiklab ļoti svarīgu vietu Žlabja koncertprogrammās ieņem Johana Sebastiāna Baha mūzika.

Pianists **Andrejs Osokins** ir "Latvijas Lielās mūzikas balvas 2008" ieguvējs kategorijā "Gada debija". Starptautisku konkursu laureāts. Koncertējis, Īrijā, Lielbritānijā, Vācijā, Beļģijā, Itālijā un citur. Uztājies ar Beļģijas Nacionālo simfonisko orķestri, Francijas Radio filharmonijas orķestri, *Hallé* simfonisko orķestri, Dublīnas Nacionālo simfonisko orķestri, Kataras filharmonisko orķestri, sadarbojoties ar tādiem diriģentiem kā Marks Elders, Marina Alsopa, Bojans Videnofs, Džeimss Džads, Jurijs Simonovs, Vladimirs Fedosejevs un citi. Regulāri koncertē Latvijā un pirmatskaņo latviešu komponistu mūziku. Kopš 2015. gada organizē klausītāju īpaši iemīļotos Osokinu dinastijas koncertus ar tēva Sergeja Osokina un brāļa Georgija Osokina līdzdalību. Dībinājis fondu, lai sniegtu atbalstu Ukrainai, īpaši pievēršot uzmanību muzikāli apdāvinātiem bērniem.

Pianists **Rihards Plešanovs** ir solists, kameramūziķis un klavierspēles pedagogs. Klavierkvarteta *Quadra* dalībnieks. Aizrautīgs laikmetīgās mūzikas interprets. Kā solists uztājies ar *Kremerata Baltica*, *Sinfonietta Rīga*, Liepājas Simfonisko orķestri un Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri; piedalījies Sansusi festivālā Aknīstē, LNSO festivālā "Vasarnīca", Cēsu Mākslas festivālā u. c. Sadarbojas ar Latvijas Radio kori. Bijuši solokonterti Šveicē, Itālijā, Francijā, Nīderlandē, Portugālē. Pirmatskaņojis Jēkaba Jančevska, Anitras Tumševicas, Lindas Leimanes un citu latviešu komponistu jaundarbus. Regulāri veic ierakstus teātra izrādēm un kinofilmām. Muzicē ar saksofonistu Kārli Auziņu, vibrofonistu Jāni Fedotovu, kontrabasistu Oskaru Bokanovu, baritonu Armandu Siliņu-Bergmani un arī citiem.

